

Minuta
ședinței Comisiei Naționale de Experți (CNE)
privind supervizarea granturilor Fondului Global în semestrul I, 2019

Data, ora, locul: 29 octombrie 2019, ora 14:00, Agenția Națională pentru Sănătate Publică

Participanți:

Membri CNE:

1. **Alexandru Voloc**, secretar de stat al MSMPS, Președintele CNE
2. **Lilia Gantea**, MSMPS
3. **Ghenadie Damașcan**, CNAM
4. **Ana Ambrosie**, delegată de membru CNE – Marina Semeniuc, Ministerul Finanțelor
5. **Igor Chilcevschi**, Liga Persoanelor care Trăiesc cu HIV
6. **Oxana Rucșineanu**, AO SMIT
7. **Silvia Stratulat**, Secretariatul CNC TB/SIDA

Invitați:

8. Daniela Demișcan - Ministerul Sănătății
9. Iurie Climașevschi - Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile (SDMC)
10. Valentina Vilc - Institutul de Ftiziopulmonologie (IFP)
11. Sofia Alexandru – IFP
12. Nicolae Jelamschi – RP IP UCIMP DS
13. Victor Volovei – RP IP UCIMP DS
14. Victoria Petrică - RP IP UCIMP DS
15. Violeta Teutu – RP IP UCIMP DS
16. Rita Seicaș – RP Centrul PAS
17. Liliana Gherman - Fundația Soros Moldova
18. Ludmila Untura – LPTH
19. Irina Barbiroș – DIP/Ministerul Justiției
20. Pavel Rucșineanu – Comitetul KAP

Agenda ședinței:

1. Supervizarea programatică a granturilor Fondului Global pe componentele HIV și TB în sem. I, 2019, *Raportori: Recipienții Principali – IP UCIMP DS și Centrul PAS*
2. Prezentarea rezultatelor vizitelor de supervizare în teren a granturilor FG, care au avut loc la data de 10.10.2019, *Raportor: Secretariatul CNC TB/SIDA*
3. Diverse.

Materiale distribuite în prealabil:

- 2 dashboard-uri și 2 note informative de evaluare a granturilor FG pe componenta HIV și TB, perfectate de RP – IP UCIMP DS și Centrul PAS
- Raportul vizitei de supervizare în teren a granturilor Fondului Global oferite Republicii Moldova pentru combaterea TB și HIV/SIDA și gestionate de către Recipienții Principali (RP) – IP UCIMP DS și Centrul PAS, sem. I, 2019

Moderator ședință: Alexandru Voloc, președinte CNE. La începutul ședinței, Dl Alexandru Voloc a salutat participanții la eveniment și a anunțat subiectele incluse pe ordinea de zi.

Chestiunea # 1. Rezultatele procesului de implementare a granturilor FG în sem. I, 2019 Raportori: Recipienții Principali – IP UCIMP DS și Centrul PAS

Situația generală per granturi:

- **Grantul Consolidat TB și HIV/SIDA al FG „Consolidarea Controlului Tuberculozei și Reducerea Mortalității Asociate cu SIDA în Republica Moldova” - RP IP UCIMP**

Componenta TB

În conformitate cu cadrul de performanță a Grantului Consolidat al Fondului Global, MDA-C-PCIMU nr. 1611, componenta TB, pentru indicatorii de impact și de rezultat durabil - țintele sunt anuale, iar pentru cei programatici (în baza cărora se măsoară performanța grantului) - țintele sunt semestriale. Respectiv, analiza celor 2 indicatori de impact, 2 indicatori de rezultat durabil (outcome) și 3 indicatori de rezultat (output), raportabili la data de 30 iunie 2019, a constatat:

- ținte depășite (>100%) – 2 indicatori
- ținte substanțial atinse (90-100%) – 1 indicator
- ținte parțial atinse (60-89%) – 5 indicatori

Indicatori de impact:

- Rata mortalității prin TB (Numărul de decese cauzate de TB (toate formele) pe an la 100 000 populație) – 7,54%000 (ținta: 8,2%000) Un număr de 304 bolnavi cu tuberculoză au decedat în anul 2018. Indicator realizat în proporție de **108,8%**
- Prevalența cazurilor cu TB MDR printre cazurile noi de tuberculoză (Numărul cazurilor noi TB cu cultura pozitivă, testate la DST pentru preparatele de linia I, diagnosticate cu MDR, din numărul total de cazuri noi TB cu cultura pozitivă, testate la DST pentru preparatele de linia I, într-un an) – 27,7% (ținta: 24%) Un număr de 397 cazuri noi de TB cu cultura pozitivă, testate la DST pentru preparatele de linia I, din 1 431 investigate în 2018, au fost diagnosticate cu MDR. Indicator realizat în proporție de **86,6%**

Indicatori de rezultat durabil (outcome):

- Rata succesului tratamentului pacienților cu TB MDR (Numărul și procentul cazurilor de TB DR confirmate bacteriologic (RR-TB și/sau MDR-TB), tratate cu succes (vindecate și cu tratamente încheiate), din numărul total de cazuri înregistrate sub DOTS Plus într-o anumită perioadă de timp) – 52,6% (ținta: 68,04%). Un număr de 267 cazuri confirmate cu TB MDR au fost tratate cu succes (vindecate și cu tratamente încheiate) din 507 înregistrate sub DOTS Plus în sem.I 2017.

Indicator realizat în proporție de **77,4%**

- Rata de notificare a cazurilor de tuberculoză (toate formele) per 100 000 populație (Toate cazurile de tuberculoză (bacteriologic confirmate și diagnosticate clinic, cazuri noi și recidive) notificate către autoritatea națională într-o perioadă anumită de timp per 100 000 populație) –

75,15%000 (ținta: 96%000). Un număr de 3 019 cazuri de tuberculoză (toate formele) au fost notificate către autoritățile naționale în anul 2018.

Indicator realizat în proporție de **127,7%**

- Rata de acoperire cu tratament antituberculos: Procentul de cazuri noi și recidive notificate și acoperite cu tratament, din numărul estimat de cazuri TB din același an (toate formele TB - bacteriologic confirmate și diagnosticate clinic) – 86,25%000 (ținta: 87%000)

Un număr de 3 019 cazuri de tuberculoză noi și recidive au fost notificate și acoperite cu tratament în anul 2018 (toate formele TB - bacteriologic confirmate și diagnosticate clinic), în raport cu 3 500 cazuri estimate de către OMS pentru perioada respectivă.

Indicator realizat în proporție de **99,1%**

Indicatori de proces (output):

- Numărul de cazuri cu tuberculoză drog-rezistentă (RR-TB și/sau MDR-TB), confirmate bacteriologic, notificate – 348 (ținta: 512 cazuri). Un număr de 348 pacienți cu tuberculoză drog-rezistentă (RR-TB și/sau MDR-TB), confirmate bacteriologic, au fost notificate în sem.I 2019.

Indicator realizat în proporție de **67,9%**

- Numărul cazurilor cu tuberculoză drog-rezistentă (RR-TB și/sau MDR-TB), confirmate bacteriologic, care au demarat tratamentul DOTS-Plus în perioada raportată – 443 (ținta: 507 pacienți)

Un număr de 443 pacienți cu drog-rezistență (RR-TB și/sau MDR-TB) au fost incluși în tratamentul DOTS Plus în perioada sem.I 2019. Indicator realizat în proporție de **87,4%**

- Rezultatul interimar de abandon al tratamentului cazurilor MDR-TB: numărul și procentul pacienților cu tuberculoză drog-rezistentă (RR-TB și/sau MDR-TB) care au întrerupt tratamentul DOTS-Plus către luna a 6 de la demararea acestuia – 8,83% (ținta: 7,6%) Un număr de 43 cazuri de TB MDR au întrerupt tratamentul către sfârșitul lunii a 6-a de tratament DOTS Plus din 487 incluși în tratamentul DOTS Plus în perioada sem.I 2018. Indicator realizat în proporție de 86,1%

Componenta HIV/SIDA

Indicator de impact:

- Rata mortalității asociate cu SIDA - Numărul de decese cauzate de HIV/SIDA la 100,000 populație – 4,27% (ținta: <3,8%) 172 pacienți cu HIV/SIDA au decedat în anul 2018 (populația RM, ambele maluri – 4 031 964). Indicatorul pentru anul 2018 este raportabil către 15.08.2019.

Indicator realizat în proporție de **89%**

Indicator de rezultat durabil (outcome):

- Procentul adulților și copiilor infectați cu HIV care au inițiat tratamentul ARV și sunt în tratament 12 luni după inițiere – 86.8% (ținta: 84%), 763 din 879 pacienți HIV+, care au inițiat TARV pe parcursul anului 2017, erau în viață și în tratament ARV 12 luni după inițiere. Indicatorul pentru anul 2018 este raportabil către 15.08.2019.

Indicator realizat în proporție de **103,3%**

Indicatori de proces (output): Pentru cei 6 indicatori de acoperire de la componenta de prevenire - țintele sunt anuale, fiind raportate doar rezultatele absolute:

- Procentul consumatorilor de droguri injectabile acoperiți de programele de prevenire HIV - pachet definit de servicii – 11582 CDI au fost acoperiți de programele de prevenire HIV, din 36900 CDI estimați pe 2019. Indicatorul este pentru ambele maluri, raportabil către 30 iunie 2019.
- Procentul consumatorilor de droguri injectabile care au fost testați pentru HIV în perioada de raportare și își cunosc rezultatele – 4 760 CDI au fost testați pentru HIV și își cunosc rezultatele, din 36 900 CDI estimați pe 2019. Indicatorul este pentru ambele maluri, raportabil către 30.06.19.
- Procentul LSC acoperiți de programele de prevenire HIV - pachet definit de servicii – 4 767 LSC au fost acoperiți de programele de prevenire HIV, din 21 300 LSC estimați pe 2019. Indicatorul este pentru ambele maluri, raportabil către 30 iunie 2019.
- Procentul LSC care au fost testați pentru HIV în perioada de raportare și își cunosc rezultatele – 2 198 LSC au fost testați pentru HIV și își cunosc rezultatele, din 21 300 LSC estimați pentru a. 2019. Indicatorul este pentru ambele maluri, raportabil către 30 iunie 2019.
- Procentul BSB acoperiți de programele de prevenire HIV - pachet definit de servicii – 2 819 BSB au fost acoperiți de programele de prevenire HIV, din 17 100 BSB estimați pentru a. 2019. Indicatorul este pentru ambele maluri, raportabil către 30 iunie 2019.
- Procentul BSB care au fost testați pentru HIV în perioada de raportare și își cunosc rezultatele – 1 277 BSB au fost testați pentru HIV și își cunosc rezultatele, din 17 100 BSB estimați pentru 2019. Indicatorul este pentru ambele maluri, raportabil către 30 iunie 2019.

Pentru 1 indicator de acoperire de la componenta TARV - țintele sunt anuale, fiind raportate doar rezultatele absolute:

- Procentul adulților și copiilor care primesc terapie ARV din numărul total al adulților și copiilor care trăiesc cu HIV: 6 296

La data de 30 iunie 2019, numărul pacienților în terapie ARV a fost de 6 296 PTH. Indicatorul este pentru ambele maluri, raportabil către 30 iunie 2019.

Performanța financiară (utilizarea fondurilor)

Către 30 iunie 2019, din Grantul Consolidat al Fondului Global „Consolidarea Controlului Tuberculozei și Reducerea Mortalității Asociate cu SIDA în Republica Moldova” (MDA-C-PCIMU #1611), au fost valorificați 1 842 802,6 EUR din 2 312 819,51 EUR, planificați pentru perioada raportată (semestrul I.2019), ceea ce reprezintă 79,7%

- **Grantul TB “Consolidarea controlului Tuberculozei în Republica Moldova” (MDA-T-PAS), implementat de RP – Centrul PAS**

În baza contractului MDA-T-PAS, Centrul PAS, în calitate de Recipient Principal, din 20/01/2018 implementează grantul “Consolidarea controlului Tuberculozei în Republica Moldova”, aprobat de către FG în cadrul mecanismului NFM. Perioada de implementare este 01 ianuarie 2018-31 decembrie 2020. Valoarea totală a contractului este de 3,960,620.00 Euro.

Performanță programatică:

Performanța programului pentru perioada de raportare, în baza celor 3 indicatori de bază raportați în această perioadă este – 84%. Din totalul de 3 indicatori, pentru raportare către Fondul Global, în perioada indicată s-a atins: în interval de 90-100% - un indicator și 2 indicatori au fost atins în interval de 60-89%.

Detaliile cu referire la atingerea indicatorilor sunt:

#1 – Numărul de cazuri de TB (RR-TB și/sau MDR-TB), notificate

Ținta pentru acest indicator este de – 512 pacienți, însă au fost notificate 348 cazuri.

Indicatorul a fost atins în proporție de 68%. Una din motivele de neatingere al acestei ținte este descreșterea incidenței cazurilor de TB.

#2 - Numărul și procentul pacienților cu tuberculoză drog-rezistentă (RR-TB și/sau MDR-TB) care au întrerupt tratamentul DOTS-Plus către luna a 6 de la demararea acestuia.

Ținta pentru acest indicator este de – 7.6%, însă s-a atins – 8.83% de pierdere din supraveghere a pacienților cu RR-TB/MDRTB către luna a 6, de la demararea tratamentului. Conform datelor preliminare pentru semestrul 1 al anului 2018, 43 pacienți din 487 incluși în tratamentul DOTS Plus în sem. I 2018, au abandonat tratamentul către luna a 6-a de la demararea acestuia. Dat fiind faptul că sistemul de raportare nu oferă o dezagregare a datelor referitoare la cazurile pierdute din supraveghere din tratament pentru fiecare lună, nu este posibil la moment de a analiza detaliat datele pentru fiecare lună în parte și a motivelor pierderii din supraveghere în faza intensivă, pentru a identifica soluțiile și măsurile necesare pentru remedierea acestui fapt. Indicatorul a fost atins în mărime de 86%.

 # 3 Procentul și numărul de pacienți cu simptome sau semne sugestive pentru TB examinați prin Xpert MTB/RIF

Procentul pacienților cu simptome sau semne sugestive pentru TB examinați prin GeneXpert MTB/RIF este 93% versus ținta stabilită de 94%. Indicatorul este îndeplinit în proporție de 99%. 99% din pacienții cu tuberculoză înregistrați în sem. I 2019, au fost examinați prin GeneXpert MTB/RIF din totalul pacienților cu TB înregistrați în această perioadă. Aceasta demonstrează că țara utilizează activ metodă de testare rapidă GeneXpert. În 2019 și asistența tehnică a fost orientată spre menținerea nivelului de cunoștințe și a capacităților personalului din sistemul de laborator și clinic în abordarea metodei rapide de examinare, precum și a monitorizării intense al acestei metode. De asemenea au fost implicări intense din partea RP și FG pentru a reduce riscurile de întrerupere a testării prin revederea orarului de procurare și livrare din sursele FG, cu 5 luni anticipat grafiului prestabilit, din motiv de nerealizare în timp prin achizițiile centralizate din banii publici, conform Planului de Sustenabilitate agreed.

Rating-ul programului

Conform evaluării pentru raportarea din 2019, Centrul PAS a implementat activitățile cu succes, rating-ul atribuit fiind A2.

Utilizarea fondurilor

Pentru S1 2019 , FG a debursat 1,019,353.00 EUR , inclusiv suma de rezervă pentru a asigura continuitatea activităților pînă la următoarea debursare realizate de echipele Centrelor și SSR, procurarea procurare de cartușe GeneXpert ,la hotar de 2018/2019 ani și la trecerea dintr-un semestru în altul,.. Bugetul pentru această perioadă a fost de 750,063.00 EUR și sumele cheltuite

sunt de 778,909.00 EUR, având o absorbție de 104%, inclusiv din bugetul de rezervă. Bugetul a fost utilizat conform planului. În același timp datorită diferenței cursului de schimb real al băncii aplicat pentru fiecare plată, care a fost mai mic față de rata MDL lei /EU, stabilită de GF în aplicația de grant (21.767181), în S1 2019 se înregistrează un deficit bugetar. Urmare deficitului format și discuțiilor continue cu FG, în luna Aprilie 2019, FG a ajustat oficial rata de schimb pentru aplicare de grant MDA-TB-PAS și în iunie 2019 s-a lucrat la revederea bugetelor incluse în contractele cu toți SR și IMSP Spitale raioanele. Astfel din 01.07.2019 toate debursările vor fi realizate la cursul de schimb 19,6490 lei MD/ EUR.

Întrebări și răspunsuri în cadrul sesiunii:

Reprezentantul Comitetului KAP, Pavel Rucșineanu, a mulțumit CNC-ului pentru implicarea KAP-ului în supervizarea programatică a granturilor Fondului Global pe componentele HIV și TB,. Astfel, pe data de 18 octombrie 2019, Comitetul KAP s-a convocat pentru a pune în discuție rezultatele implementării granturilor FG în semestru I, 2019.

Recomandările și propunerile reprezentanților societății civile pe marginea instrumentelor de supervizare în sem. I, 2019.

Recomandări în adresa RP IP UCIMP DS:

- Se solicită ca sumele care sunt indicate în raport să aibă echivalentul, pe langa suma în lei, respectiv și în euro;
- Se solicită indicarea progresului realizat procentual în raport cu țintele stabilite pentru a fi atinse la finele programului;
- Se solicită pentru fiecare modul indicat să se indice valoarea totală a sumei valorificate (în lei și euro) și rata procentuală în raport cu valoarea totală a grantului/ programului;
- Se solicită includerea, pe lângă indicarea subricipienților, și indicarea tuturor celorlalte organizații implementatoare cu valoarea proiectelor gestionate;
- Se solicită să se facă public studiul și rezultatele acestuia;
- Termenul lucrătorul sexului comercial (LSC) a fost înlocuit cu termenul lucrător sexual, din considerentul nediscriminării (standarde ONU) și respectiv se recomandă utilizarea abreviatului LS;
- OST a fost de asemenea înlocuit cu farmacoterapie cu opioide sau metadonă, în conformitate cu protocolul național. Abreviatul TB-M/EDR corectat în TB M/XDR;
- Se solicită detalii vis-a-vis de acordarea suportului psihosocial persoanelor care trăiesc cu HIV;
- Se solicită detalii vis-a-vis de intervențiile privind testarea la HIV în rândul populației generale (cine, unde, și care a fost valoarea financiară a intervențiilor);
- Se recomandă de a include și o raportare pe marginea activităților platformelor KAP și CNC, odată ce realizarea activităților acestor platforme sunt posibile datorită grantului FG.

Recomandări în adresa RP Centrului PAS:

- Se solicită ca sursele valorificate să fie prezentate, de asemenea și în formă de tabel (de exemplu după după modelul UCIMP-ului -(p19);
- Se solicită indicarea progresului realizat procentual în raport cu indicatorii stabiliți pentru a fi atinși la finele programului;
- Modalitatea de măsurare a impactului pentru intervențiile 2.2 și 2.3 sunt diferite. Se solicită prezentarea rezultatelor cu utilizarea indicatorilor similari, indicați în rate procentuale și nu numere absolute;

- Se solicită pentru fiecare intervenție și direcție indicată să se indice valoarea totală a sumelor valorificate (în lei și euro) și rata procentuală a sumei în raport cu valoarea totală a grantului/programului;
- Se solicită includerea, pe lângă indicarea subcripientilor, indicarea tuturor organizațiilor implementatoare și respectiv a valorii proiectelor gestionate;
- Se solicită indicarea valorii/sumelor valorificate pentru difuzarea spoturilor video (5 spoturi) și printarea materialelor informative (23 mii copii);
- Se solicită detalii vis-a-vis de procesul consultativ și luarea deciziilor în contextul revederii bugetelor incluse în contractele cu SR și IMSP raionale, în rezultatul formării deficitului de pe urma diferenței cursului de schimb valutar.

Recomandări în adresa CNC:

- Se solicită în noua propunere care va fi înaintată către FG, astfel de practici să fie evitate - Fragmentarea achizițiilor;
- Atât UCIMP-ul cât și PAS-ul realizează achiziții pentru PNCT, achizițiile de medicamente fiind realizate de un recipient, iar achizițiile consumabilelor de laborator și de PAS și de UCIMP. Care este raționamentul unei astfel de fragmentări?
- Se solicită în noua propunere care va fi înaintată către FG, astfel de practici să fie evitate - Fragmentarea suportului pentru managementul și supervizarea activităților PNCT, realizat pe diferite direcții, de ambii recipienți;
- Se solicită crearea platformei, (pe pagina CNC) care ar asigura acces transparent și public la toate studiile realizate, din sursele FG;
- Se solicită acces public la agendele naționale privind cercetările și inovațiile din domeniile TB și HIV/SIDA. Planificarea și realizarea studiilor în strictă conformitate cu agenda de cercetări. Dacă apare necesitatea reactualizării agendei și includerea unei alte priorități, se solicită elaborarea și respectarea procedurilor transparente de indentificare și actualizare a priorităților de cercetare;
- După validarea rapoartelor prezentate de către recipienți, se solicită expedierea rapoartelor validate către PNCT și PNHIV, pentru ca realizările programelor din surse externe, inclusiv FG, să fie integrate în rapoartele de progres anuale ale PN. Astfel ca, în cadrul CNC, PN să prezinte rapoartele, cu includerea aportului/contribuției granturilor de țară (atât în teremeni de atingerea a țntelor, valorii financiare, cât și a ponderii procentuale realizate cu suportul FG și ponderii realizate de PNCT, din sursele bugetului public). Această integrare de date va permite vizualizarea și conștientizarea progreselor țării în context integru.

Chestiunea #2. Prezentarea rezultatelor vizitelor de supervizare în teren a granturilor FG, care au avut loc la data de 10.10.2019

În conformitate cu Planul de supervizare a CNC 2019, și la propunerea RP și a membrilor CNE, la data de 10 octombrie curent, Secretariatul CNC a organizat două vizite de supervizare în teren cu scopul de a evalua, la fața locului, rezultatele implementării granturilor FG și de a propune/elabora recomandări, la necesitate, pentru îmbunătățirea acestora.

Organizațiile/proiectele care au fost vizitate:

- Centrul de suport al tratamentului pacienților cu tuberculoză în condiții de ambulator în cadrul IMSP Spitalul Raional Nisporeni
- Asociația Obștească Inițiativa Pozitivă, mun. Chișinău

La vizita de supervizare în teren au participat 13 membri ai CNC TB/SIDA și CNE, reprezentanții Recipienților Principali ai granturilor FG și echipelor de coordonare a programelor naționale TB și HIV/SIDA – MSMPS, Ministerul Finanțelor, CNAM, SDMC, IFP, UCIMP, Centrul PAS, SMIT, GenderDOC-M.

La finalul vizitei, participanții – membrii CNE și CNC au formulat un **set de recomandări spre considerare**:

Recomandări pe componenta TB:

1. Includerea a doua unități de funcție – psiholog și asistent social, în statele de personal a serviciului de ftiziopulmonologie;
2. Evaluarea costului unui caz tratat de tuberculoză în dinamică;
3. Intensificarea colaborării serviciului de ftiziopulmonologie cu asistența primară;
4. Examinarea posibilității de a introduce în legislația privind finanțarea administrației publice locale alocări financiare pentru programele teritoriale de supraveghere și control al HIV și TB.

Recomandări pe componenta HIV:

1. Revizuirea, actualizarea și costificarea pachetelor comprehensive de servicii HIV;
2. Revizuirea, actualizarea și costificarea pachetelor de suport psihosociale pentru PTH;
3. Asigurarea acoperirii de finanțare a serviciilor din pachetul extins a serviciilor de prevenire HIV din sursele CNAM;
4. Identificarea, elaborarea și aprobarea standardelor pentru îmbunătățirea suportului psihosocial persoanelor care trăiesc cu HIV;
5. Asigurarea sustenabilității serviciilor de distribuire a consumabililor prin intermediul rețelelor de farmacii.

Elaborat:

Secretariatul CNC TB/SIDA

05 noiembrie 2019